

Beheersing van aaltjes

Tekst: Henk van den Berg
teelt- en bedrijfsadvies
(0252) 340301 / 06-51312207
Fotografie: René Faas

De beheersing van wortelaaltjes zal de komende jaren veel aandacht moeten krijgen. Het zal in de toekomst geen kwestie meer zijn van bestrijden, maar van voorkomen. Door het steeds verdwijnen van bestrijdingsmethoden en middelen is het een utopie om te denken dat een chemische bestrijding in de toekomst nog tot de mogelijkheden behoort. Om aantasting van aaltjes te kunnen voorkomen, zal eerst de mate van besmetting op de tuin en in de partijen duidelijk moeten zijn. Helaas is dit voor veel telers nog een compleet raadsel.

INVENTARISEREN

Om goed inzicht te krijgen in de aaltjestoestand op het bedrijf, is het nodig om meerdere monsters te nemen. Zowel van de percelen als van de partijen. De soms gehoorde opmerking 'Een monster is niet nodig, want als er aaltjes in zitten moet ik toch nog bestrijden' is straks verleden tijd, omdat de bestrijdingsmogelijkheden gewoon te klein zijn geworden. Het is eerst belangrijk om te weten welke aaltjes er problemen kunnen geven. De meeste aaltjes in de grond zijn namelijk helemaal niet ongunstig en werken mee aan een gezond bodemleven. Zonder basiskennis van de aaltjes is het erg moeilijk om te bepalen of er een probleem is. Het is in de toekomst niet de kunst om onder een schadedrempel te blijven, maar om hele-

maal schoon te beginnen. Het ene jaar onder de schadedrempel kan het volgende jaar een probleem betekenen. Start in eerste instantie met het laten bemonsteren van verdachte partijen en percelen. Erg leerzaam, omdat hiermee duidelijk wordt welke aaltjes op uw bedrijf het grootste probleem vormen. Als duidelijk is welk aaltje er in een perceel zit, probeer dan ook te achterhalen vanuit welk gewas dit aaltje afkomstig is. Doe dit door afzonderlijke monsters te nemen op de plaatsten waar deze gewassen hebben gestaan. Zo wordt perfect duidelijk uit welke gewassen de besmetting vandaan komt. Als op de plaats van het ene gewas wel veel aaltjes zitten en bij de andere niets, kan de conclusie worden getrokken dat de aaltjes uit het plantmateriaal komen. Als er bij het ene gewas veel aaltjes worden gevonden en bij het andere veel lagere getallen, kan het ook zijn dat de aaltjes wel uit de grond komen, maar vrijwel niet op het betreffende gewas vermeerderen. Al deze zaken moeten duidelijk zijn als we in de toekomst zonder chemische middelen toch aaltjesarm willen telen. Omdat het best wel lastig is om al deze zaken boven water te krijgen en dit veel tijd kost, is het belangrijk om er snel mee te beginnen. Met 'tijd kosten' wordt niet alleen de aandacht en de uren bedoeld, maar ook het aantal jaren dat nodig is om de zaken goed op een rijtje te krijgen.

VOORKOMEN

De belangrijkste manier om te voorkomen dat aaltjes een probleem worden, is geen fouten maken. In de praktijk is het namelijk nog wel eens zo dat de zaken perfect gepland zijn, maar

dat de uitvoering net even anders is. Het grootste probleem is herbesmetting van gezonde partijen en schone percelen. Als een perceel schoon is – door bijvoorbeeld ontsmetting, groenbemesters of inrunderen – is het belangrijk dat er geen planten komen te staan die niet 100 procent aaltjesvrij zijn. Op het moment dat er een partij wordt geplant waarvan niet zeker is dat deze schoon is, is de beheersing doorbroken. Het beste kan op deze percelen worden begonnen met schoon stek- of weefselkweekmateriaal. Ditzelfde geldt voor schone partijen die op vuil land worden geplant. Deze partijen zijn direct besmet en kunnen niet meer als plantmateriaal worden gebruikt. Hoewel dit simpel klinkt, gaat het regelmatig mis en dat is de grootste oorzaak dat we nog steeds niet allemaal aaltjesarm telen.

DE TOEKOMST BEGINT NU

De hele aaltjesontwikkeling op het bedrijf moet dus goed in beeld worden gebracht. Alleen dan is het mogelijk om met gevoelige gewassen besmetting te voorkomen. Door goed inzicht kan een meerjarenplan gemaakt worden, om op termijn de hele tuin beheersbaar te krijgen. Met een uitgekiende teeltcyclus en eventueel percelen een jaar met rust laten, moet het mogelijk zijn om problemen voor te zijn. Vakgenoten die vinden dat land braak laten liggen te duur is, moeten maar eens uitrekenen wat het telen van planten kost die niet kunnen worden verkocht. Tot slot: de oplossing van dit probleem begint met het bewust worden van het gevaar van aaltjes in de toekomst als de chemie ons niet meer uit de brand kan helpen.

